

Megemlékezés a Lengyel Alkotmány Napjáról

A Lengyel Szejm 1791. május 3-án fogadta el az ország első alkotmányát, amely az Amerikai után második volt a világon, első Európában. A törvény alkotmányos monarchiát teremtett, a hatalommegosztás elve szerinti elkülönült jogalkotói, végrehajtói és bírói hatalmi ágakat hozott létre, s megszüntetve a lengyel–litván állam kettősségét – az uniót – egységes köztársaságot alakított ki. Politikai értelemben egyenlőnek mondta ki a városi polgárságot a nemességgel, állami védelem alá helyezte a feudális kötöttségek alól felszabadított jobbágyságot, vallásszabadságot hirdetett, továbbá eltörölte a liberum veto (a szabad vétó) intézményét.

A XVIII. század közepén Lengyelországot az állami és politikai élet zavarai jellemezték. Hozzáadódott ehhez, hogy feltörekvő szomszédjai, az Orosz Birodalom, a Porosz Királyság és a Habsburg Birodalom függetlenségének elvesztésével, népességének és területének bekebelezésével fenyegette. A lengyelek a belső és külső veszélyekre válaszul világtörténelmi jelentőségű reformokat hajtottak végre az oktatás, a gazdaság, az állami szervezetek és a jogrendszer területén. Ezekkel az intézkedésekkel az ország meg akarta védeni függetlenségét, melyre az előbb említett nagyhatalmak jelentettek fenyegetettséget. Sajnos ez nem sikerült, mert 1792-ben megtörtént az első felosztás, majd 1793-ban a Hrodnai szejm eltörölte az alkotmányt. 1793-ban újabb felosztás, majd két év múlva a harmadikkal megszűnik az önálló lengyel állam.

A Miskolci Lengyel Önkormányzat 2018. május 3-án szervezett megemlékezést az alkotmány napjáról Miskolcon a Szabó Lőrinc Könyvtárban. Fekete Dénes elnök üdvözölte a megjelenteket, majd Szewczuk Anna írását olvasta fel az alkotmányról. A szerző más irányú elfoglaltsága miatt nem tudott jelen lenni. Ezt követően bemutatta Kerényi Lászlót, aki 1949. június 24-én született Miskolcon. A Bláthy Ottó Villamos-energiaipari Technikum elvégzése után a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Karán szerzett diplomát. Egy napot sem dolgozott a szakmában, rögtön a Miskolci Déli Hírlapnál helyezkedett el mint újságíró munkatárs. További munkakörei: MTI fotó miskolci tudósító, Városi TV Miskolc, műszaki vezető, Miskolc Televízió, főmunkatárs, reklám és dokumentumfilm stúdióvezető /rendező, szerkesztő, operatőr/. Jelenleg szabadúszó újságíró.

Ezt követően Kerényi László két lengyel témájú kisfilmje került lejátszásra. A Két tölgyfa (2007) a magyar-lengyel barátság történelmi múltját eleveníti fel. De szól a győri kezdeményezésről is, melyből pár év múlva létre jön a Magyar-Lengyel Barátság Napja, melyet 2007. március 23-tól ünnepel mindkét ország. A Lengyel tájak sorozatból az Opolei (az ország legkisebb) vajdaságot (2010) ismerhettük meg. A szép tájak mellett alapos történelmi áttekintést is kapunk. Mindkét filmjét több magyar tv. csatorna is játszotta.

A vetítés végén az alkotó beszélt a filmek témaválasztásáról, elkészítésük körülményeiről, velük kapcsolatos érdekes sztorikról, majd válaszolt a közönség kérdéseire. A rendezvényt szerény fogadással zárult, melyen mindenki elmondhatta Lengyelországgal kapcsolatos élményeit, utazásait, kalandjait.

Fekete Dénes